

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО

ФАКУЛЬТЕТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

КАФЕДРА СІМЕЙНОЇ МЕДИЦИНИ

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Т.в.о. перший проректор з
науково-педагогічної роботи
доцент І.І. Солоншико

[Signature]
» _____ 2022р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
циклу первинної спеціалізації (інтернатури) зі спеціальності
«МЕДИЦИНА НЕВІДКЛАДНИХ СТАНІВ»

Кількість навчальних годин: лекції – 22,
семінарські заняття – 102,
практичні заняття – 236.
Разом – 360 годин.
Кредити ECTS – 12

Робоча навчальна програма
обговорена на методичному
засіданні кафедри

Протокол № 13
26 травня

Завідувач кафедри
проф. Соломенчук Т.М.

Затверджено на методичній
комісії факультету
післядипломної освіти

Протокол № 3
2022 р.

Голова методичної комісії ФПДО
доц. Січкоріз О.Є.

Робоча навчальна програма складена:

Соломенчук Т.М., професором кафедри сімейної медицини ФПДО Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, доктором медичних наук;

Скибчиком В.А., професором кафедри сімейної медицини ФПДО Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, доктором медичних наук;

Макар О.Р., доцентом кафедри сімейної медицини ФПДО Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, кандидатом медичних наук.

Федечко М.Й., доцентом кафедри сімейної медицини ФПДО Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, кандидатом медичних наук.

Галькевич М.П., асистентом кафедри сімейної медицини ФПДО Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, кандидатом медичних наук.

Рак Н.О., асистентом кафедри сімейної медицини ФПДО Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, кандидатом медичних наук.

Тишко Л.О., асистентом кафедри сімейної медицини ФПДО Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, кандидатом медичних наук.

Рецензенти:

Склярів Є.Я., завідувач кафедри терапії №1, медичної діагностики та гематології і трансфузіології ФПДО Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького,
Доктор медичних наук, професор

Лаповець Л.Є., завідувач кафедри клінічної лабораторної діагностики ФПДО Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького,
Доктор медичних наук, професор, академік АНВО України

Пояснювальна записка

Робоча програма призначена для поглиблення знань, вмінь та практичних навичок лікарів-інтернів, що проходять первинну спеціалізацію (інтернатуру) за спеціальністю «Медицина невідкладних станів». Програма створена на основі «Навчального плану і програми підготовки первинної спеціалізації (інтернатури) за спеціальністю «Медицина невідкладних станів» Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, світового досвіду підготовки лікарів із медицини невідкладних станів і сучасних тенденцій щодо визнання її пріоритетності, кваліфікаційних характеристик, передбачених Наказом Міністерства охорони здоров'я України 05.08.2013 N 686 «Про внесення змін до Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників. Випуск 78 «Охорона здоров'я» та Положення про інтернатуру, затвердженого Наказом Міністерства охорони здоров'я України № 1254 від 22 червня 2021 року (у редакції наказу Міністерства охорони здоров'я України від 16 березня 2022 року № 493).

Реалізація програми проходитиме на кафедрі сімейної медицини факультету післядипломної освіти Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького у формі лекцій, практичних, семінарських занять, симуляційного навчання, самостійної поза аудиторної роботи, участі в наукових та науково-дослідних проектах.

Програма охоплює 360 навчальних годин, 12 кредитів ECTS.

По завершенню кожного розділу курсу проводиться підсумковий контроль, що передбачає тестування, усне опитування та оцінку практичних навичок, що були засвоєні та вдосконалені протягом цього розділу.

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Основне завдання програми - сучасна теоретична та практична підготовка лікарів-інтернів зі спеціальності «Медицина невідкладних станів» у відповідності до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристик лікаря-спеціаліста для формування в майбутніх фахівців знань, вмінь та компетенцій діагностувати невідкладні стани, проводити лікувально-евакуаційні заходи, надати медичну допомогу під час військових дій, визначати тактику надання екстреної медичної допомоги на догоспітальному та ранньому госпітальному етапах відповідно до існуючих протоколів, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм. Основний акцент підготовки зроблений на адаптації академічних знань отриманих під час навчання у вищому навчальному закладі до особливостей практичної роботи за спеціальністю «Медицина невідкладних станів».

Лікар із медицини невідкладних станів керується чинним законодавством України, законами про охорону здоров'я та нормативно-правовими актами, що визначають діяльність органів управління та закладів охорони здоров'я, організацію екстреної медичної допомоги дорослому та дитячому населенню; надає екстрену медичну допомогу дорослому та дитячому населенню на догоспітальному (в складі бригади екстреної (швидкої) медичної допомоги) та ранньому госпітальному (в відділенні екстреної (невідкладної) медичної допомоги) етапах; співпрацює з лікарями інших спеціальностей; проводить прийом пацієнтів, які самостійно або за направленням лікаря звернулись до відділення екстреної (невідкладної) медичної допомоги, та тих, кого доставили бригади екстреної (швидкої) медичної допомоги; встановлює діагноз, вирішує питання про доцільність госпіталізації пацієнта; застосовує клінічні процедури інтенсивної терапії та попереднього лікування в невідкладних станах, пов'язаних із захворюваннями внутрішніх органів; здійснює сучасні лікувально-діагностичні заходи відповідно до стану здоров'я пацієнта, в тому числі в палатах інтенсивної терапії відділення екстреної (невідкладної) медичної допомоги, до виписки або переведення його до відповідного профільного відділення закладу охорони здоров'я та інших закладів; самостійно розв'язує клінічні проблеми, які виникають зі стану раптової загрози життя в дітей та дорослих пацієнтів внаслідок хвороби, травми, впливу середовища, отруєння в тому числі: підтримка та стабілізація основних життєвих параметрів, швидка ідентифікація причини раптового стану загрози життя, тамування болю, спричиненого станом раптової загрози життю; здійснює нагляд за побічними реакціями/діями лікарських засобів; здійснює медичні процедури та маніпуляції, проводить серцево-легеневу реанімацію відповідно до наявності медичного забезпечення; забезпечує внутрішньокістковий, периферичний та центральний внутрішньовенний доступи; забезпечує та утримує прохідність верхніх дихальних шляхів методами: введення ротозширювача, назо- та орофарингіального повітропроводів, надгортанних повітропроводів, здійснює інтубацію трахеї, хірургічне відновлення прохідності дихальних шляхів; забезпечує допоміжне дихання та контроль штучного дихання методами мануальними та за допомогою медичної апаратури; здійснює видалення рідин, предметів, блювотних мас, крові з верхніх дихальних шляхів, використовуючи відсмоктувач; здійснює декомпресію грудної клітки та пункцію плевральної порожнини; застосовує різні методи електротерапії серця (зовнішньої стимуляції, кардіоверсії, дефібриляції), а також медикаментозної кардіоверсії; моніторує гемодинамічні параметри, в тому числі вимірювання артеріального тиску, сатурації, центрального венозного тиску (ЦВТ), знімає електрокардіограми та розшифровує їх; застосовує в роботі методики диференціальної

діагностики невідкладних станів та їх терапії; проводить швидку оцінку неврологічного стану пацієнта; збирає алергологічний анамнез, визначає обсяг лікування хворих алергологічного профілю; встановлює сечові катетери, шлункові зонди, налагоджує апаратний моніторинг за хворими; проводить ультразвукове обстеження; проводить адекватну корекцію водно-електролітного, кислотно-основного стану; проводить інфузійну терапію, в тому числі інфузійну реанімацію, лікування гострих порушень згортання крові; застосовує анальгезію та седацію, периферійне знеболення при лікуванні гострого болю; виконує зупинку зовнішньої кровотечі різними методами; надає екстрену медичну допомогу пацієнтам акушерсько-гінекологічного профілю; забезпечує раннє виявлення ускладнень вагітності та пологів, надає допомогу при пологах, здійснює діагностику вагітності; створює локальні та регіональні плани медичного забезпечення в разі масових випадків чи катастроф; організовує, керує, проводить медичне сортування та надає медичну допомогу в умовах масових випадків і катастроф, а також при виявленні особливо небезпечних інфекцій; забезпечує проведення протиепідемічних заходів у разі виявлення інфекційних захворювань; надає екстрену медичну допомогу хворим із гострими отруєннями; дотримується принципів медичної етики, деонтології та юридичних аспектів у межах медичної практики; забезпечує збереження лікарської таємниці; комунікує та працює в команді; приймає рішення про потребу подальшого лікування, планує роботу та аналізує її результати; веде медичну документацію; керує роботою молодших і середніх спеціалістів із медичною освітою; сприяє поширенню медичних знань серед населення; пропагує здоровий спосіб життя; постійно вдосконалює свій професійний рівень.

Лікар-спеціаліст з медицини невідкладних станів **повинен знати:** чинне законодавство України, закони про охорону здоров'я та нормативно-правові акти, що регламентують діяльність органів управління та закладів охорони здоров'я; чинне законодавство України про інформацію та її захист; основні засади організації та функціонування системи екстреної медичної допомоги; загальні принципи організації роботи та чинні нормативно-правові акти, що регламентують роботу центру екстреної медичної допомоги та медицини катастроф, станції екстреної (швидкої) медичної допомоги, відділення екстреної (невідкладної) медичної допомоги; чинні нормативно-правові акти, що регламентують порядок здійснення екстреної госпіталізації пацієнтів; права та обов'язки пацієнтів; правила та вимоги санітарно-гігієнічного та протиепідемічного режимів, асептики та антисептики, вимоги з охорони праці та протипожежної безпеки; вимоги щодо ведення медичної облікової документації; таблиць оснащення закладів охорони здоров'я, що входять до складу системи екстреної медичної допомоги; анатомію, патологічну анатомію, фізіологію, зокрема клітинний склад периферійної крові та кісткового мозку, патологічну фізіологію дорослих та дітей; основи трансфузіології; фармакодинаміку та фармакокінетику лікарських засобів, ускладнення, які можуть виникнути при їх застосуванні; основи інфузійної терапії; клінічну оцінку стану пацієнта (в тому числі кількісну та якісну), а також актуальні протоколи лікування болю; класифікацію видів анестезії; фармакологічні засоби, що застосовуються при проведенні знеболювання, інтенсивної терапії та реанімації дорослих, дітей та новонароджених; загальні, функціональні та спеціальні методи дослідження, патогенез, клініку, діагностику, диференційну діагностику захворювань серцево-судинної системи, органів дихання, ЛОР-органів, нервової системи, шлунково-кишкового тракту, сечо-статевої системи в дітей та дорослих; механізми розвитку серцевої, дихальної, ниркової та печінкової недостатності; клінічну симптоматику інфекційних захворювань, їх діагностику, принципи особистої безпеки; особливості госпітальної та перехресної інфекції, методи профілактики; основи

профілактики та лікування внутрішньолікарняної інфекції, принципи раціональної антибіотикотерапії; основи клінічної імунології та алергології; організацію алергологічної допомоги; клінічні процедури інтенсивної терапії та попереднього лікування в невідкладних станах, пов'язаних із захворюваннями внутрішніх органів, неврологічних захворюваннях; клінічні процедури інтенсивної терапії та попереднього лікування отруєнь на етапі догоспітального та в відділенні невідкладної допомоги; загальні та спеціальні методи обстеження, які застосовуються в акушерстві та гінекології; фізіологію та патологію вагітності, пологів і післяпологового періоду; організацію акушерсько-гінекологічної допомоги; рятувальні дії та клінічні процедури екстреної медицини при загрозованих станах, пов'язаних із дією навколишнього середовища; патофізіологію та морфологію опікової рани, стадії та періоди її розвитку, надання допомоги при невідкладних станах; клінічні прояви термічної травми органів дихання; принципи організації хірургічної та травматологічної допомоги, в тому числі при невідкладних станах у офтальмології; правила безпеки та гігієну роботи в операційній, правила асептики та антисептики; методи зупинки зовнішньої кровотечі; репозицію переломів та вправлення вивихів, принципи гіпсування; діагностику та корекцію гіповолемії; техніки проведення медичних маніпуляцій, зокрема: мануальні та інструментальні методи забезпечення прохідності верхніх дихальних шляхів; методики видалення рідин та твердих чужорідних предметів із верхніх дихальних шляхів; принципи трахеостомії чи конікотомії; пункції периферійних і центральних вен, трахеї та плевральної порожнини; катетеризації сечового міхура; принципи кардіомоніторного нагляду за хворим; методи зняття електрокардіограми та її розшифрування; принципи проведення дефібриляції, кардіоверсії та кардіостимуляції, ультразвукового дослідження, ендоскопічного обстеження, розшифрування рентгенівських знімків; принципи роботи наркозо-дихальної та моніторної апаратури; алгоритм дій під час надання допомоги при масових випадках та під час катастроф; порядок роботи під час надзвичайних ситуацій з великою кількістю постраждалих, а також при виявленні особливо небезпечних інфекцій; навички медичного сортування та принципи роботи в команді.

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми дисципліна забезпечує набуття здобувачами наступних *компетентностей та програмних результатів навчання*:

Інтегральна компетентність	Здатність діагностувати невідкладні стани, проводити лікувально-евакуаційні заходи, надати медичну допомогу під час військових дій, визначати тактику надання екстреної медичної допомоги на догоспітальному та ранньому госпітальному етапах відповідно до існуючих протоколів, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 2. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями, зберігати та примножувати моральні, культурні цінності та досягнення суспільства. ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

	<p>ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК 6. Володіння навичками використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК 7. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК 10. Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>ЗК 11. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК 12. Володіння навичками міжособистісної взаємодії.</p> <p>ЗК 13. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p> <p>ЗК 14. Здатність відповідально ставитися до завдань та обов'язків.</p> <p>ЗК 15. Здатність навчатися та самонавчатися.</p> <p>ЗК 16. Здатність бути критичним і самокритичним.</p>
<p>Професійні компетентності (ПК)</p>	<p>ПК 1. Здатність оцінити місце події на наявність загроз власному життю та життю інших людей, виявити фактори, що впливають на стан та здоров'я пацієнтів, забезпечити власну безпеку;</p> <p>ПК 2. Здатність зберігати недоторканість місця події, речових доказів, ефективно взаємодіяти з іншими екстреними службами;</p> <p>ПК 3. Здатність проводити обстеження хворих і постраждалих у невідкладному стані на догоспітальному та ранньому госпітальному етапах;</p> <p>ПК 4. Здатність проводити медичне сортування;</p> <p>ПК 5. Здатність прийняти рішення про обсяг допомоги та госпіталізацію;</p> <p>ПК 6. Здатність надати екстрену медичну допомогу при травмах, захворюваннях серцево-судинної, дихальної, системи травлення, ендокринної, імунної, нервової і сечостатевої систем, при психічних розладах, пошкодженнях опорно-рухового апарату, дії зовнішніх факторів, пологах – на догоспітальному етапі та в процесі транспортування до лікувальної установи;</p> <p>ПК 7. Здатність передавати до відділення невідкладної допомоги (Emergency Department) інформацію про процес надання медичної допомоги пацієнту на місці події та протягом транспортування до відділення, при необхідності допомагати персоналу відділення невідкладної медичної допомоги;</p> <p>ПК 8. Здатність розраховувати дозу лікарських засобів, які вводяться пацієнту;</p> <p>ПК 9. Здатність виконати необхідні медичні маніпуляції: інгаляції, ін'єкції; забезпечувати внутрішньокістковий, центральний та периферичний внутрішньовенний доступи;</p> <p>ПК 10. Здатність до діагностування невідкладних станів і надання допомоги при побічних реакціях на лікарські засоби;</p> <p>ПК 11. Здатність встановлювати сечові катетери, шлункові зонди, забезпечувати прохідність верхніх дихальних шляхів, виконувати декомпресійну пункцію плевральної порожнини, встановлювати назо-</p>

	<p>та орофарингіальні повітропроводи, надгортанні повітропроводи, здійснювати інтубацію трахеї та хірургічне відновлення прохідності дихальних шляхів;</p> <p>ПК 12. Вміння зупиняти кровотечі прямим тиском, тампонуванням і за допомогою механічних засобів для зупинки кровотечі;</p> <p>ПК 13. Вміння проводити стабілізацію хребта, стабілізацію та іммобілізацію опорно-рухового апарату, накладати пов'язки при травмах;</p> <p>ПК 14. Здатність ефективно проводити серцево-легеневу реанімацію, в тому числі з застосуванням дефібрилятора та дихального обладнання;</p> <p>ПК 15. Вміння записувати та інтерпретувати результати електрокардіографії;</p> <p>ПК 16. Здатність виконувати апаратні дослідження та невідкладні процедури, здійснювати підготовку пацієнта до інших досліджень;</p> <p>ПК 17. Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень, оцінки їх результатів;</p> <p>ПК 18. Здатність дотримуватися принципів медичної деонтології, забезпечувати збереження лікарської таємниці та постійно удосконалювати свій професійний рівень.</p>
--	---

Програмні результати навчання (ПРН)

<p>ПРН 1. Вміння використовувати знання структури, логістики та основних принципів діяльності системи екстреної медичної допомоги в роботі лікаря МНС;</p> <p>ПРН 2. Вміння швидко розпізнавати та вирішувати проблеми щодо діагностики та надання екстреної допомоги пацієнтам з невідкладними станами, в тому числі в умовах масового ураження;</p> <p>ПРН 3. Самостійно аналізувати, інтерпретувати, критично оцінювати, узагальнювати клінічні та наукові дані щодо причин розвитку, особливостей клінічного перебігу, діагностики, надання екстреної допомоги, лікування та профілактики ускладнень невідкладних станів;</p> <p>ПРН 4. Вміння обирати та застосовувати сучасні методи діагностики для верифікації невідкладних станів;</p> <p>ПРН 5. Вміння надавати спеціалізовані реанімаційні заходи у дорослих на догоспітальному та ранньому госпітальному етапах;</p> <p>ПРН 6. Вміння надавати екстрену медичну допомогу при гострих захворюваннях і невідкладних станах у дорослих на догоспітальному та ранньому госпітальному етапах;</p> <p>ПРН 8. Вміння надавати екстрену медичну допомогу постраждалим з травмами на догоспітальному та ранньому госпітальному етапах;</p> <p>ПРН 9. Вміння надавати екстрену медичну допомогу при гострих захворюваннях на догоспітальному та ранньому госпітальному етапах;</p> <p>ПРН 11. Вміння проводити сортування та надавати екстрену медичну допомогу при надзвичайних ситуаціях, у тому числі з великою кількістю постраждалих;</p> <p>ПРН 12. Вміння використовувати знання військово-медичної підготовки та надавати медичну допомогу під час військових дій;</p> <p>ПРН 13. Вміння постійно самовдосконалюватися та застосовувати професійні знання та вміння з медицини невідкладних станів у своїй практичній діяльності.</p>
----

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Назва курсу, розділу	Кількість годин, кредитів, з них:				Вид контролю
		Всього (год/кредитів)	Лекцій (год)	Семинарські заняття (год)	Практичні заняття (год)	
1.	Організація системи екстреної медичної допомоги в Україні	60/2	2	20	38	Залік
2.	Спеціалізовані реанімаційні заходи у дорослих	60/2	4	18	38	Залік
3.	Екстрена медична допомога при гострих захворюваннях і невідкладних станах	180/6	14	46	120	Залік
4.	Особливості надання екстреної медичної допомоги постраждалим з травмами	30/1	0	10	20	Залік
5.	Медична допомога пораненим в умовах військових дій	30/1	2	8	20	Залік
	Разом (годин)	360/12	22	102	236	Екзамен

Розділ	Назва теми	Види занять			
		години	лекції	практичні заняття	семінари
1	2	3	4	5	6
1. Організація системи екстреної медичної допомоги в Україні					
1.	Організація роботи служби екстреної медичної допомоги в Україні.	2			2
2.	Медичне сортування на догоспітальному етапі та в відділенні екстреної медичної допомоги	2	2		
3.	Виїзні бригади ЕМД- принципи роботи, склад, оснащення, робота в команді.	2			2
4.	Питання безпеки в наданні екстреної та невідкладної допомоги.	2			2
5.	Функції та обов'язки лікаря з медицини невідкладних станів під час надання екстреної медичної допомоги. Юридичні аспекти надання екстреної медичної допомоги.	2			2
6.	Алгоритм дій при інцидентах з масовими жертвами. Первинне і вторинне медичне сортування.	2			2

7.	Міжособистісна та кризова комунікація в роботі лікаря з медицини невідкладних станів	2			2
8.	Поняття про надзвичайні ситуації. Роль системи екстреної медичної допомоги та медицини катастроф у ліквідації наслідків надзвичайної ситуації	2			2
9.	Особливості надання екстреної медичної допомоги у випадку небезпечного місця події з потребою у деконтамінації	2			2
10.	Структура, завдання і функції відділення екстреної медичної допомоги багатопрофільної лікарні інтенсивного лікування	2			2
11.	Менеджмент пацієнта (постраждалого) у відділенні екстреної медичної допомоги	2			2
12.	Медична документація. Карта виїзду бригади ЕМД, правила її оформлення.	2		2	
13.	Організація роботи єдиної центральної диспетчерської служби.	2		2	
14.	Організація роботи медичного персоналу у відділенні ЕМД.	2		2	
15.	Алгоритми надання допомоги пацієнтам у невідкладних станах на догоспітальному та ранньому госпітальному етапі.	2		2	
16.	Принципи роботи в команді, взаємодія з медичним і немедичним персоналом.	2		2	
17.	Огляд місця події. Небезпечні ситуації, які можливі на місці події.	2		2	
18.	Правила особистої безпеки медичного персоналу під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій	2		2	
19.	Організація первинного медичного сортування	2		2	
20.	Особливості транспортування пацієнтів у невідкладних станах та травмованих	2		2	
21.	Ергономічні принципи в роботі бригад ЕМД	2		2	
22.	Різновиди захисного одягу при виконанні професійних обов'язків	2		2	
23.	Телемедичні засоби в роботі лікаря з медицини невідкладних станів	2		2	
24.	Принципи етики і деонтології	2		2	
25.	Особливості надання медичної допомоги вагітним і дітям у масовому випадку	2		2	
26.	Обсяги надання медичної допомоги в ході первинного медичного сортування	2		2	
27.	Організація вторинного медичного сортування	2		2	
28.	Показники якості діагностики та лікування на догоспітальному етапі	2		2	
29.	Особливості діяльності відділення ЕМД при надходженні постраждалих з небезпечних вогнищ ураження	2		2	
30.	Професійний стрес та методи його подолання	2		2	
	Разом	60	2	38	20
2. Спеціалізовані реанімаційні заходи у дорослих					
1.	Розпізнавання пацієнтів у критичному стані. Основні причини зупинки кровообігу.	2	2		
2.	Критичні порушення ритму серця: алгоритми надання невідкладної допомоги	2	2		
3.	Огляд критичного пацієнта за схемою ABCDE	2			2

4.	Абсолютна та часткова непрохідність дихальних шляхів	2			2
5.	Порушення дихання, кровообігу та неврологічного статусу: причини, розпізнавання, невідкладна допомога	2			2
6.	Шок: класифікація, діагностика, клініка. Принципи лікування	2			2
7.	Гострий коронарний синдром без елевації сегмента ST	2			2
8.	Гострий коронарний синдром з елевацією сегмента ST	2			2
9.	Невідкладна допомога при порушеннях серцевого ритму і провідності на догоспітальному етапі	2			2
10.	Алгоритм розширених реанімаційних заходів у дорослих	2			2
11.	Інфузійна терапія на догоспітальному етапі. Шляхи введення ліків в екстрених станах	2			2
12.	Критерії оцінки розладів дихання, кровообігу та неврологічного стану	2		2	
13.	Клінічна фармакологія ліків, які застосовуються під час розширених реанімаційних заходів	2		2	
14.	Забезпечення прохідності дихальних шляхів. Оксигенотерапія	2		2	
15.	Покази до проведення штучної вентиляції легень	2		2	
16.	Тромболізис при ГКС: покази, протипокази, методика проведення	2		2	
17.	Дефібриляція на догоспітальному етапі	2		2	
18.	Покази до проведення кардіоверсії	2		2	
19.	Покази до проведення електрокардіостимуляції	2		2	
20.	Моніторування життєвих параметрів	2		2	
21.	Знеболення на догоспітальному етапі	2		2	
22.	Методики забезпечення судинного та внутрішньокісткового доступів	2		2	
23.	Судомний синдром. Невідкладна допомога при судомах	2		2	
24.	Невідкладна допомога при отруєнні чадним газом, димом	2		2	
25.	Невідкладна допомога при ураженні електричним струмом	2		2	
26.	Особливості проведення реанімаційних заходів у вагітних	2		2	
27.	Реанімаційні заходи при утопленнях	2		2	
28.	Невідкладна допомога при анафілаксії	2		2	
29.	Особливості надання невідкладної допомоги при гіпо- та гіпертермії, сонячному та тепловому ударі	2		2	
30.	Етичні аспекти реанімації	2		2	
	Разом	60	4	38	18
3. Екстрена медична допомога при гострих захворюваннях і невідкладних станах					
3.1 Невідкладна допомога при гострих захворюваннях дихальної системи та дихальній недостатності. Принципи діагностики та надання невідкладної допомоги при COVID-19.					
1.	Гостра дихальна недостатність. Інтенсивна терапія та реанімація в пульмонології	2	2		
2.	Бронхіальна астма. Тяжке загострення бронхіальної астми. Клініка, діагностика, лікування.	2			2
3.	Пневмонії: діагностика, ускладнення та лікування	2			2
4.	Хронічне обструктивне захворювання легень	2			2
5.	Сучасні підходи до лікування COVID-19: протокол надання медичної допомоги пацієнтам з коронавірусною хворобою	2			2
6.	Диференційна діагностика задишки на дошпитальному етапі	2		2	

7.	Невідкладна допомога при тяжкому загостренні бронхіальної астми	2		2	
8.	Респіраторний дистрес-синдром у дорослих	2		2	
9.	Вірусні пневмонії: діагностика та лікування	2		2	
10.	Лікування позашпитальних пневмоній. Особливості фармакотерапії шпитальних пневмоній	2		2	
11.	Плеврити: класифікація, клініка, діагностика, лікування	2		2	
12.	Нагнійні захворювання легень та плеври	2		2	
13.	Ідіопатичний фіброзуючий альвеоліт, саркоїдоз легень: клініка, діагностика та лікування	2		2	
14.	COVID-19: етіологія, патогенез, варіанти клінічного перебігу, питання вакцинації проти COVID-19	2		2	
15.	Гостра алергологія	2		2	
	Разом	30	2	20	8
3.2. Невідкладна допомога при гострих серцево-судинних захворюваннях					
1.	Гіпертензивні кризи	2	2		
2.	Тромбоемболія легеневої артерії	2	2		
3.	Синкопальні стани	2	2		
4.	Основи електрокардіографії: інтерпретація даних ЕКГ в нормі і при патології, формулювання ЕКГ-висновку.	2			2
5.	Клінічна фармакологія антигіпертензивних препаратів	2			2
6.	Кардіогенний шок: клініка, діагностика, невідкладна допомога	2			2
7.	Кардіалгії - клініка, діагностика, невідкладна допомога на догоспітальному етапі	2			2
8.	Гостра серцева недостатність: клініка, діагностика, невідкладна допомога	2			2
9.	Розшаровуюча аневризма аорти: клініка, диференційна діагностика, невідкладна допомога	2			2
10.	Гострий міокардит: клініка, діагностика, лікування	2			2
11.	Техніка запису ЕКГ: стандартні і додаткові відведення.	2		2	
12.	Аналіз нормальної ЕКГ.	2		2	
13.	ЕКГ при електролітних порушеннях	2		2	
14.	Невідкладна допомога при неускладненому гіпертензивному кризі	2		2	
15.	Невідкладна допомога при ускладненому гіпертензивному кризі	2		2	
16.	Вторинні артеріальні гіпертензії	2		2	
17.	Невідкладна допомога при гострій серцевій недостатності	2		2	
18.	Диференційна діагностика синкопальних станів	2		2	
19.	Вторинні артеріальні гіпертензії	2		2	
20.	Медикаментозна гіпотонія: лікувальна тактика	2		2	
21.	Невідкладна допомога при тромбоемболії легеневої артерії	2		2	
22.	Гострий випітний перикардит. Клінічна картина, диференційна діагностика, невідкладна допомога	2		2	
23.	Кардіоміопатії: класифікація, клініка, діагностика, сучасні підходи до лікування	2		2	
24.	Хвороби аорти, великих артерій	2		2	
25.	Клініка, діагностика травми серця. Невідкладна допомога	2		2	
26.	Інфекційний ендокардит: клініка, діагностика, принципи лікування	2		2	

27.	Невідкладні стани при набутих вадах серця: клініка, діагностика, лікування	2		2	
28.	Серцево-судинні захворювання у вагітних	2		2	
29.	Захворювання периферичних артерій і вен	2		2	
30.	Гострі тромбози периферичних судин	2		2	
	Разом	60	6	40	14
3.3 Діагностика і невідкладна допомога при гострому інфаркті міокарда					
1.	Гострий інфаркт міокарда без елевації сегмента ST, з елевацією сегмента ST	2	2		
2.	ЕКГ при гострому інфаркті міокарда	2			2
3.	Нестабільна стенокардія: класифікація, клініка, діагностика, невідкладна допомога, принципи госпіталізації хворих	2			2
4.	Клінічна фармакологія антиангінальних препаратів	2			2
5.	Сучасні антитромботичні препарати в практиці лікаря	2			2
6.	Сучасні методи діагностики інфаркту міокарда	2		2	
7.	ЕКГ при інфаркті міокарда на фоні блокади ніжок пучка Гіса. ЕКГ при інфаркті міокарда на тлі карідостимуляції	2		2	
8.	Інфаркт міокарда з інтактними коронарними судинами (MINOCA)	2		2	
9.	Невідкладна допомога при ускладненнях інфаркту міокарда на догоспітальному етапі	2		2	
10.	Атипові форми інфаркту міокарда. Інфаркт міокарда 2 типу. Синдром Веленса, синдром Такоцубо.	2		2	
11.	Інфаркт міокарда правого шлуночка	2		2	
12.	Хронічний коронарний синдром. Стабільна стенокардія. Безбольова ішемія міокарда.	2		2	
13.	Мікрovasкулярна стенокардія, вазоспастична стенокардія (INOCA), м'язові місткиЖ діагностика та лікування	2		2	
14.	ЕКГ-діагностика хронічних форм ІХС	2		2	
15.	Інтервенційні методи лікування в кардіології	2		2	
	Разом	30	2	20	8
3.4 Діагностика та лікування порушень ритму та провідності					
1.	Порушення серцевого ритму і провідностію Класифікація, діагностика та лікувальна тактика	2	2		
2.	Суправентрикулярні та шлуночкові тахіаритмії. Клініка, діагностика, лікування	2			2
3.	Порушення серцевої провідності. Брадикардії, блокади. Синдром слабості синусового вузла.	2			2
4.	Клінічна фармакологія антиаритмічних препаратів.	2			2
5.	Фібриляція передсердь: ведення пацієнтів згідно сучасних рекомендацій	2			2
6.	Діагностика, невідкладна допомога при суправентрикулярних тахікардіях	2		2	
7.	Діагностика та невідкладна допомога при гострих брадикардіях. Електрокардіостимуляція: покази, техніка проведення	2		2	
8.	Невідкладна тактика при пароксизмальних порушеннях ритму при синдромі WPW. Синдроми передзбудження шлуночків: ЕКГ критерії та лікування.	2		2	
	Тріпотіння передсердь: діагностика, невідкладна допомога	2		2	
9.	Антикоагулянтна терапія при фібриляції передсердь	2		2	

10.	ЕКГ при синдромі вкороченого та подовженого QT	2		2	
	Екстрасистолії: ЕКГ діагностика, класифікація, невідкладна допомога	2		2	
11.	ЕКГ діагностика порушень ритму та провідності при інфаркті міокарда (ІМ)	2		2	
12.	Синдром Морган'ї-Едемса-Стокса: клініка, лікувальна тактика	2		2	
13.	Синдром вкороченого та подовженого QT, синдром Бругада: клінічні прояви і лікувальна тактика	2		2	
	Разом	30	2	20	8
3.5 Менеджмент та невідкладна допомога пацієнтам похилого віку					
1.	Особливості надання невідкладної допомоги пацієнтам похилого віку.	2	2		
2.	Етапи первинного огляду та особливості діагностики захворювань в осіб похилого віку.	2			2
3.	Особливості надання ЕМД пацієнтам похилого віку у відділенні екстреної (невідкладної) медичної допомоги	2			2
4.	Особливості перебігу захворювань дихальної системи в похилому віці	2			2
5.	Особливості захворювань серцево-судинної системи в похилому віці.	2			2
6.	Особливості надання екстреної медичної допомоги при захворюваннях респіраторної системи особам похилого віку	2		2	
7.	Принципи медикаментозної терапії захворювань респіраторної системи в похилому віці	2		2	
8.	Особливості клініки, діагностики та лікування пневмоній в похилому віці	2		2	
9.	Особливості перебігу COVID-19 в осіб похилого віку з супутньою патологією	2		2	
10.	Тактика надання екстреної медичної допомоги особам похилого віку при захворюваннях серцево-судинної системи	2		2	
11.	Особливості медикаментозної терапії захворювань серцево-судинної системи в похилому віці.	2		2	
12.	Гіпертонічна хвороба в осіб похилого віку. Ізольована артеріальна гіпертензія – клініка, діагностика, лікування.	2		2	
13.	Особливості перебігу та лікування інфаркту міокарда в похилому віці	2		2	
14.	Вікові зміни провідної системи серця. Порушення серцевого ритму та провідності в осіб похилого віку.	2		2	
15.	Особливості лікування аритмій в осіб похилого віку.	2		2	
	Разом	30	2	20	8
5. Особливості надання екстреної медичної допомоги постраждалим з травмами					
1.	Основні принципи надання допомоги травмованим на догоспітальному етапі. Менеджмент травмованого пацієнта у відділенні екстреної медичної допомоги	2			2
2.	Забезпечення прохідності верхніх дихальних шляхів у травмованих, вентиляції та оксигенації.	2			2
3.	Менеджмент пацієнта з травмою грудної клітки у відділенні екстреної медичної допомоги	2			2

4.	Геморагічний шок- діагностика, лікування. Гемостатики: класифікація, механізм дії, принципи використання	2			2
5.	Особливості обстеження пораненого з підозрою на черепно-мозкову травму. Шкала ком ГЛАЗГО та AVPU. Правила транспортування поранених	2			2
6.	Основні компоненти огляду місця події. Первинний огляд травмованого.	2		2	
7.	Відновлення прохідності дихальних шляхів у травмованих. Проведення штучної вентиляції легень у травмованих.	2		2	
8.	Імобілізація шийного відділу хребта. Правила імобілізації хребта та кінцівок	2		2	
9.	Знеболення травмованого пацієнта на догоспітальному етапі. Інфузійна терапія при травмі.	2		2	
10.	eFAS протокол в екстреній ультразвуковій діагностиці травмованого пацієнта	2		2	
11.	Алгоритм допомоги травмованим з ЧМТ на догоспітальному етапі	2		2	
12.	Невідкладна допомога при пневмотораксі. Особливості надання невідкладної допомоги при травмах очей, пораненнях шиї.	2		2	
13.	Організація допомоги травмованим при ДТП. Методи транспортування травмованих.	2		2	
14.	Вторинний і повторний огляд травмованого. Попередження гіпотермії. Особливості надання допомоги травмованим з гіпотермією, гіпертермією.	2		2	
15.	Удар блискавкою та електротравма: особливості надання екстреної медичної допомоги. Невідкладна допомога при опіках.	2		2	
Разом		30	0	20	10
8. Медична допомога пораненим в умовах військових дій					
1.	Особливості надання медичної допомоги пораненим під час військових дій.	2	2		
2.	Принципи тактичної медицини. Протокол ТССС.	2			2
3.	Критичні кровотечі, методи зупинки різного виду кровотеч	2			2
4.	Поранення голови і грудної клітки	2			2
5.	Інтенсивна терапія і реанімація у військовій медицині	2			2
6.	Методи знеболення при травмах	2		2	
7.	Використання засобів для зупинки зовнішніх критичних кровотеч	2		2	
8.	Невідкладна допомога при пораненнях кінцівок, ампутації	2		2	
9.	Діагностика та невідкладна допомога при пневмотораксі	2		2	
10.	Визначення групи крові	2		2	
11.	Гемотрансфузія і інфузійна терапія	2		2	
12.	Медична евакуація поранених	2		2	
13.	Невідкладна допомога при пораненнях органів черевної порожнини	2		2	
14.	Особливості мінно-вибухової травми	2		2	
15.	Медична допомога при ураженнях отруйними речовинами	2		2	
Разом		30	2	20	8
Всього		360	22	236	102

4.ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ

Тематичний план лекцій

	Тема	Години
1.	Медичне сортування на догоспітальному етапі та в відділенні екстреної медичної допомоги	2
2.	Розпізнавання пацієнтів у критичному стані. Основні причини зупинки кровообігу.	2
3.	Критичні порушення ритму серця: алгоритми надання невідкладної допомоги	2
4.	Гостра дихальна недостатність. Інтенсивна терапія та реанімація в пульмонології	2
5.	Гіпертензивні кризи	2
6.	Тромбоемболія легеневої артерії	2
7.	Синкопальні стани	2
8.	Гострий коронарний синдром з елевацією сегмента ST	2
9.	Порушення серцевого ритму і провідності Класифікація, діагностика та лікувальна тактика	2
10.	Особливості надання невідкладної допомоги пацієнтам похилого віку.	2
11.	Особливості надання медичної допомоги пораненим під час військових дій.	2
Всього		22

Тематичний план практичних занять

	Тема	Години
1.	Медична документація. Карта виїзду бригади ЕМД, правила її оформлення.	2
2.	Організація роботи єдиної центральної диспетчерської служби.	2
3.	Організація роботи медичного персоналу у відділенні ЕМД.	2
4.	Алгоритми надання допомоги пацієнтам у невідкладних станах на догоспітальному та ранньому госпітальному етапі.	2
5.	Принципи роботи в команді, взаємодія з медичним і немедичним персоналом.	2
6.	Огляд місця події. Небезпечні ситуації, які можливі на місці події.	2
7.	Правила особистої безпеки медичного персоналу під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій	2
8.	Організація первинного медичного сортування	2
9.	Особливості транспортування пацієнтів у невідкладних станах та травмованих	2
10.	Ергономічні принципи в роботі бригад ЕМД	2

11.	Різновиди захисного одягу при виконанні професійних обов'язків	2
12.	Телемедичні засоби в роботі лікаря з медицини невідкладних станів	2
13.	Принципи етики і деонтології	2
14.	Особливості надання медичної допомоги вагітним і дітям у масовому випадку	2
15.	Обсяги надання медичної допомоги в ході первинного медичного сортування	2
16.	Організація вторинного медичного сортування	2
17.	Показники якості діагностики та лікування на догоспітальному етапі	2
18.	Особливості діяльності відділення ЕМД при надходженні постраждалих з небезпечних вогнищ ураження	2
19.	Професійний стрес та методи його подолання	2
20.	Критерії оцінки розладів дихання, кровообігу та неврологічного стану	2
21.	Клінічна фармакологія ліків, які застосовуються під час розширених реанімаційних заходів	2
22.	Забезпечення прохідності дихальних шляхів. Оксигенотерапія	2
23.	Покази до проведення штучної вентиляції легень	2
24.	Тромболізис при ГКС: покази, протипокази, методика проведення	2
25.	Дефібриляція на догоспітальному етапі	2
26.	Покази до проведення кардіоверсії	2
27.	Покази до проведення електрокардіостимуляції	2
28.	Моніторування життєвих параметрів	2
29.	Знеболення на догоспітальному етапі	2
30.	Методики забезпечення судинного та внутрішньокісткового доступів	2
31.	Судомний синдром. Невідкладна допомога при судомах	2
32.	Невідкладна допомога при отруєнні чадним газом, димом	2
33.	Невідкладна допомога при ураженні електричним струмом	2
34.	Особливості проведення реанімаційних заходів у вагітних	2
35.	Реанімаційні заходи при утопленнях	2
36.	Невідкладна допомога при анафілаксії	2
37.	Особливості надання невідкладної допомоги при гіпо- та гіпертермії, сонячному та тепловому ударі	2
38.	Етичні аспекти реанімації	2
39.	Диференційна діагностика задишки на дошпитальному етапі	2
40.	Невідкладна допомога при тяжкому загостренні бронхіальної астми	2
41.	Респіраторний дистрес-синдром у дорослих	2
42.	Вірусні пневмонії: діагностика та лікування	2
43.	Лікування позашпитальних пневмоній. Особливості фармакотерапії шпитальних пневмоній	2
44.	Плеврити: класифікація, клініка, діагностика, лікування	2
45.	Нагнійні захворювання легень та плеври	2
46.	Ідіопатичний фіброзуючий альвеоліт, саркоїдоз легень: клініка, діагностика та лікування	2
47.	COVID-19: етіологія, патогенез, варіанти клінічного перебігу, питання вакцинації проти ковід-19	2
48.	Гостра алергологія	2
49.	Техніка запису ЕКГ: стандартні і додаткові відведення.	2
50.	Аналіз нормальної ЕКГ.	2
51.	ЕКГ при електролітних порушеннях	2
52.	Невідкладна допомога при неускладненому гіпертензивному кризі	2
53.	Невідкладна допомога при ускладненому гіпертензивному кризі	2

54.	Вторинні артеріальні гіпертензії	2
55.	Невідкладна допомога при гострій серцевій недостатності	2
56.	Диференційна діагностика синкопальних станів	2
57.	Вторинні артеріальні гіпертензії	2
58.	Медикаментозна гіпотонія: лікувальна тактика	2
59.	Невідкладна допомога при тромбоемболії легеневої артерії	2
60.	Гострий випітний перикардит. Клінічна картина, диференційна діагностика, невідкладна допомога	2
61.	Кардіоміопатії: класифікація, клініка, діагностика, сучасні підходи до лікування	2
62.	Хвороби аорти, великих артерій	2
63.	Клініка, діагностика травми серця. Невідкладна допомога	2
64.	Інфекційний ендокардит: клініка, діагностика, принципи лікування	2
65.	Невідкладні стани при набутих вадах серця: клініка, діагностика, лікування	2
66.	Серцево-судинні захворювання у вагітних	2
67.	Захворювання периферичних артерій і вен	2
68.	Гострі тромбози периферичних судин	2
69.	Сучасні методи діагностики інфаркту міокарда	2
70.	ЕКГ при інфаркті міокарда на фоні блокади ніжок пучка Гіса. ЕКГ при інфаркті міокарда на тлі карідостимуляції	2
71.	Інфаркт міокарда з інтактними коронарними судинами (MINOCA)	2
72.	Невідкладна допомога при ускладненнях інфаркту міокарда на догоспітальному етапі	2
73.	Атипові форми інфаркту міокарда. Інфаркт міокарда 2 типу. Синдром Веленса, синдром Такоцубо.	2
74.	Інфаркт міокарда правого шлуночка	2
75.	Хронічний коронарний синдром. Стабільна стенокардія. Безбольова ішемія міокарда.	2
76.	Мікрovasкулярна стенокардія, вазоспастична стенокардія (INOCA), м'язові місткиЖ діагностика та лікування	2
77.	ЕКГ-діагностика хронічних форм ІХС	2
78.	Інтервенційні методи лікування в кардіології	2
79.	Діагностика, невідкладна допомога при суправентрикулярних тахікардіях	2
80.	Діагностика та невідкладна допомога при гострих брадикардіях. Електрокардіостимуляція: покази, техніка проведення	2
81.	Невідкладна тактика при пароксизмальних порушеннях ритму при синдромі WPW. Синдроми передзбудження шлуночків: ЕКГ критерії та лікування.	2
82.	Тріпотіння передсердь: діагностика, невідкладна допомога	2
83.	Антикоагулянтна терапія при фібриляції передсердь	2
84.	ЕКГ при синдромі вкороченого та подовженого QT	2
85.	Екстрасистолії: ЕКГ діагностика, класифікація, невідкладна допомога	2
86.	ЕКГ діагностика порушень ритму та провідності при інфаркті міокарда (ІМ)	2
87.	Синдром Морган'ї-Едемса-Стокса: клініка, лікувальна тактика	2
88.	Синдром вкороченого та подовженого QT, синдром Бругада: клінічні прояви і лікувальна тактика	2
89.	Особливості надання екстреної медичної допомоги при захворюваннях респіраторної системи особам похилого віку	2

90.	Принципи медикаментозної терапії захворювань респіраторної системи в похилому віці	2
91.	Особливості клініки, діагностики та лікування пневмоній в похилому віці	2
92.	Особливості перебігу COVID-19 в осіб похилого віку з супутньою патологією	2
93.	Тактика надання екстреної медичної допомоги особам похилого віку при захворюваннях серцево-судинної системи	2
94.	Особливості медикаментозної терапії захворювань серцево-судинної системи в похилому віці.	2
95.	Гіпертонічна хвороба в осіб похилого віку. Ізольована артеріальна гіпертензія – клініка, діагностика, лікування.	2
96.	Особливості перебігу та лікування інфаркту міокарда в похилому віці	2
97.	Вікові зміни провідної системи серця. Порушення серцевого ритму та провідності в осіб похилого віку.	2
98.	Особливості лікування аритмій в осіб похилого віку.	2
99.	Основні компоненти огляду місця події. Первинний огляд травмованого.	2
100.	Відновлення прохідності дихальних шляхів у травмованих. Проведення штучної вентиляції легень у травмованих.	2
101.	Імобілізація шийного відділу хребта. Правила імобілізації хребта та кінцівок	2
102.	Знеболення травмованого пацієнта на догоспітальному етапі. Інфузійна терапія при травмі.	2
103.	eFAS протокол в екстреній ультразвуковій діагностиці травмованого пацієнта	2
104.	Алгоритм допомоги травмованим з ЧМТ на догоспітальному етапі	2
105.	Невідкладна допомога при пневмотораксі. Особливості надання невідкладної допомоги при травмах очей, пораненнях шиї.	2
106.	Організація допомоги травмованим при ДТП. Методи транспортування травмованих.	2
107.	Вторинний і повторний огляд травмованого. Попередження гіпотермії. Особливості надання допомоги травмованим з гіпотермією, гіпертермією.	2
108.	Удар блискавкою та електротравма: особливості надання екстреної медичної допомоги. Невідкладна допомога при опіках.	2
109.	Методи знеболення при травмах	2
110.	Використання засобів для зупинки зовнішніх критичних кровотеч	2
111.	Невідкладна допомога при пораненнях кінцівок, ампутації	2
112.	Діагностика та невідкладна допомога при пневмотораксі	2
113.	Визначення групи крові	2
114.	Гемотрансфузія і інфузійна терапія	2
115.	Медична евакуація поранених	2
116.	Невідкладна допомога при пораненнях органів черевної порожнини	2
117.	Особливості мінно-вибухової травми	2
118.	Медична допомога при ураженнях отруйними речовинами	2
Всього		236

Тематичний план семінарських занять

	Тема	Години
1.	Організація роботи служби екстреної медичної допомоги в Україні.	2
2.	Виїзні бригади ЕМД- принципи роботи, склад, оснащення, робота в команді.	2
3.	Питання безпеки в наданні екстреної та невідкладної допомоги.	2
4.	Функції та обов'язки лікаря з медицини невідкладних станів під час надання екстреної медичної допомоги. Юридичні аспекти надання екстреної медичної допомоги.	2
5.	Алгоритм дій при інцидентах з масовими жертвами. Первинне і вторинне медичне сортування.	2
6.	Міжособистісна та кризова комунікація в роботі лікаря з медицини невідкладних станів	2
7.	Поняття про надзвичайні ситуації. Роль системи екстреної медичної допомоги та медицини катастроф у ліквідації наслідків надзвичайної ситуації	2
8.	Особливості надання екстреної медичної допомоги у випадку небезпечного місця події з потребою у деконтамінації	2
9.	Структура, завдання і функції відділення екстреної медичної допомоги багатопрофільної лікарні інтенсивного лікування	2
10.	Менеджмент пацієнта (постраждалого) у відділенні екстреної медичної допомоги	2
11.	Огляд критичного пацієнта за схемою ABCDE	2
12.	Абсолютна та часткова непрохідність дихальних шляхів	2
13.	Порушення дихання, кровообігу та неврологічного статусу: причини, розпізнавання, невідкладна допомога	2
14.	Шок: класифікація, діагностика, клініка. Принципи лікування	2
15.	Гострий коронарний синдром без елевації сегмента ST	2
16.	Гострий коронарний синдром з елевацією сегмента ST	2
17.	Невідкладна допомога при порушеннях серцевого ритму і провідності на догоспітальному етапі	2
18.	Алгоритм розширених реанімаційних заходів у дорослих	2
19.	Інфузійна терапія на догоспітальному етапі. Шляхи введення ліків в екстрених станах	2
20.	Бронхіальна астма. Тяжке загострення бронхіальної астми. Клініка, діагностика, лікування.	2
21.	Пневмонії: діагностика, ускладнення та лікування	2
22.	Хронічне обструктивне захворювання легень	2
23.	Сучасні підходи до лікування COVID-19: протокол надання медичної допомоги пацієнтам з коронавірусною хворобою	2
24.	Основи електрокардіографії: інтерпретація даних ЕКГ в нормі і при патології, формулювання ЕКГ-висновку.	2
25.	Клінічна фармакологія антигіпертензивних препаратів	2
26.	Кардіогенний шок: клініка, діагностика, невідкладна допомога	2

27.	Кардіалгії - клініка, діагностика, невідкладна допомога на догоспітальному етапі	2
28.	Гостра серцева недостатність: клініка, діагностика, невідкладна допомога	2
29.	Розшаровуюча аневризма аорти: клініка, диференційна діагностика, невідкладна допомога	2
30.	Гострий міокардит: клініка, діагностика, лікування	2
31.	ЕКГ при гострому інфаркті міокарда	2
32.	Нестабільна стенокардія: класифікація, клініка, діагностика, невідкладна допомога, принципи госпіталізації хворих	2
33.	Клінічна фармакологія антиангінальних препаратів	2
34.	Сучасні антитромботичні препарати в практиці лікаря	2
35.	Суправентрикулярні та шлуночкові тахіаритмії. Клініка, діагностика, лікування	2
36.	Порушення серцевої провідності. Брадикардії, блокади. Синдром слабості синусового вузла.	2
37.	Клінічна фармакологія антиаритмічних препаратів.	2
38.	Фібриляція передсердь: ведення пацієнтів згідно сучасних рекомендацій	2
39.	Етапи первинного огляду та особливості діагностики захворювань в осіб похилого віку.	2
40.	Особливості надання ЕМД пацієнтам похилого віку у відділенні екстреної (невідкладної) медичної допомоги	2
41.	Особливості перебігу захворювань дихальної системи в похилому віці	2
42.	Особливості захворювань серцево-судинної системи в похилому віці.	2
43.	Основні принципи надання допомоги травмованим на догоспітальному етапі. Менеджмент травмованого пацієнта у відділенні екстреної медичної допомоги	2
44.	Забезпечення прохідності верхніх дихальних шляхів у травмованих, вентиляції та оксигенації.	2
45.	Менеджмент пацієнта з травмою грудної клітки у відділенні екстреної медичної допомоги	2
46.	Геморагічний шок- діагностика, лікування. Гемостатики: класифікація, механізм дії, принципи використання	2
47.	Особливості обстеження пораненого з підозрою на черепно-мозкову травму. Шкала ком ГЛАЗГО та AVPU. Правила транспортування поранених	2
48.	Принципи тактичної медицини. Протокол ТССС.	2
49.	Критичні кровотечі, методи зупинки різного виду кровотеч	2
50.	Поранення голови і грудної клітки	2
51.	Інтенсивна терапія і реанімація у військовій медицині	2
Всього		102

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Видами навчальної діяльності лікарів-інтернів згідно з навчальним планом є:

- а) лекції,
- б) практичні заняття,
- в) семінарські заняття.

Практичні та семінарські заняття передбачають:

- 1) засвоєння слухачами основних положень сучасних рекомендацій міжнародних лікарських товариств з питань сучасних методів діагностики, лікування й профілактики невідкладних станів;
- 2) обстеження слухачами пацієнтів з невідкладними станами;
- 3) оцінку впливу факторів ризику, супутньої патології на розвиток і перебіг невідкладних станів;
- 4) аналіз та інтерпретацію результатів лабораторних та інструментальних методів обстеження хворих з невідкладними станами;
- 5) проведення диференційної діагностики невідкладних станів і встановлення клінічного діагнозу із врахуванням усіх супутніх захворювань;
- 6) надання невідкладної медичної допомоги при виникненні невідкладних станів;
- 7) призначення лікування хворим з невідкладними станами згідно із сучасними стандартами та протоколами лікування, заснованих на даних доказової медицини;
- 8) вирішення ситуаційних клінічних задач, задач за типом ліцензійного іспиту «Крок-3» і тестових завдань.

Методики навчання:

- традиційні (лекція, практичне заняття, семінарське заняття, індивідуальне заняття);
- інноваційні (проблемні лекції, робота в малих групах, семінари-дискусії, презентації, міні-лекції).

6. ВИДИ КОНТРОЛЮ (ПОТОЧНИЙ І ПІДСУМКОВИЙ)

Комплексне оцінювання поточної навчальної діяльності лікаря-інтерна здійснюється на основі результатів **підсумкових занять наприкінці засвоєння дев'яти тематичних блоків** (1. Організація системи екстреної медичної допомоги в Україні. 2. Організація системи екстреної медичної допомоги в Україні. 3. Невідкладна допомога при гострих захворюваннях дихальної системи та дихальній недостатності. Принципи діагностики та надання невідкладної допомоги при COVID-19. 4. Невідкладна допомога при гострих серцево-судинних захворюваннях. 5. Діагностика і невідкладна допомога при гострому інфаркті міокарда. 6. Діагностика та лікування порушень ритму та провідності. 7. Менеджмент та невідкладна допомога пацієнтам похилого віку. 8. Особливості надання екстреної медичної допомоги постраждалим з травмами. 9. Медична допомога пораненим в умовах військових дій) шляхом виставлення традиційної оцінки за кожен, що враховує результати тестування на підсумковому занятті, засвоєння практичних навичок, передбачених у тематичному блоці, поточної успішності та активності лікаря-інтерна під час навчання, самостійної роботи (курація пацієнтів, чергування, участь в клінічних обходах, консилиумах, клініко-патанатомічних конференціях тощо).

Оцінка конвертується у бали:

оцінку «5» - якщо лікар-інтерн виконав правильно не менше 90% навчальних завдань;

оцінку «4» - якщо лікар-інтерн виконав правильно не менше 80% навчальних завдань;

оцінку «3» - якщо лікар-інтерн виконав правильно не менше 60% навчальних завдань;

оцінку «2» - якщо лікар-інтерн виконав правильно менше 60% навчальних завдань;

Викладач виставляє оцінку за підсумкові заняття в журналі успішності. Середню оцінку, який отримує лікар-інтерн за всі передбачені програмою підсумкові заняття, конвертується у відповідний бал за нижче наведеною таблицею. Отриманий **бал поточної успішності** є частиною оцінки, яку лікар-інтерн отримує за підсумками екзамену.

Схема нарахування та розподіл балів, які отримують лікарі-інтерни за підсумками поточної успішності:

Максимальна кількість балів, яку може набрати лікар-інтерн за поточну навчальну діяльність для допуску до екзамену, становить 120 балів;

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати лікар-інтерн за поточну навчальну діяльність для допуску до екзамену, становить 72 бали.

Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих лікарем-інтерном оцінок за 4-бальною (національною) шкалою під час вивчення дисципліни, шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми. Отримана величина конвертується у бали за багатобальною шкалою наступним чином:

$$x = \frac{CA \times 120}{5}$$

Для зручності наведено таблицю перерахунку за 200-бальною шкалою:

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу для дисциплін, що завершуються екзаменом

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	120	4.45	107	3.91	94	3.37	81
4.95	119	4.41	106	3.87	93	3.33	80
4.91	118	4.37	105	3.83	92	3.29	79
4.87	117	4.33	104	3.79	91	3.25	78
4.83	116	4.29	103	3.74	90	3.2	77
4.79	115	4.25	102	3.7	89	3.16	76
4.75	114	4.2	101	3.66	88	3.12	75
4.7	113	4.16	100	3.62	87	3.08	74
4.66	112	4.12	99	3.58	86	3.04	73
4.62	111	4.08	98	3.54	85	3	72
4.58	110	4.04	97	3.49	84	<u>Менше</u>	<u>Недостатньо</u>
4.54	109	3.99	96	3.45	83	3	
4.5	108	3.95	95	3.41	82		

Форма заключного контролю успішності навчання – екзамен.

Екзамен – це форма заключного контролю засвоєння лікарем-інтерном теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни. Підсумковий контроль під час екзамену проводиться у вигляді:

- а) письмового іспиту з вирішенням тестових завдань (50), складених у відповідності з тематикою дисципліни (максимальний бал – 50 (по 1 балу за кожне правильно вирішене тестове завдання));
- б) співбесіди з вирішенням 1 ситуаційної задачі за тематикою циклу спеціалізації (5 балів за правильно вирішену задачу), оцінки ЕКГ (5 балів – за правильну оцінку ЕКГ), відповідями на 2 питання у білеті (по 5 балів за правильні відповіді). Максимальним бал - 20;
- в) практичних навиків з відтворенням алгоритму допомоги при невідкладному стані (10 балів – за правильно відтворений алгоритм дій).

Максимальна кількість балів, яку може набрати лікар-інтерн циклу при складанні екзамену, становить 80.

Мінімальна кількість балів при складанні екзамену - не менше 50.

Отримання лікарем-інтерном менше 50 балів є підставою для повторного складання екзамену. Отримання лікарем-інтерном менше 50 балів на повторному іспиті є підставою для відмови лікарю-інтерну у видачі сертифікату спеціаліста.

Оцінка з дисципліни, яка завершується екзаменом, визначається, як сума балів за поточну навчальну діяльність (не менше 72) та балів за екзамен (не менше 50).

Підсумкова оцінка, що є підставою для видачі сертифікату спеціаліста або посвідчення, формується наступним чином:

Бал поточної успішності (максимально – 120, мінімально - 72) + **екзаменаційний бал** (максимально – 80, мінімально - 50) = **остаточний бал** (максимально – 200, мінімально – 122).

Відповідно до отриманих лікарем-інтерном балів виставляється **остаточна оцінка**:

Бали з дисципліни	Оцінка за 4-бальною шкалою
Від 170 до 200 балів	5
Від 140 до 169 балів	4
Від 139 балів до мінімальної кількості балів (122), яку повинен набрати лікар-інтерн	3
Нижче мінімальної кількості балів, яку повинен набрати лікар-інтерн	2

Бали з дисципліни незалежно конвертуються як в шкалу ECTS, так і в 4-бальну (національну) шкалу. Бали шкали ECTS у 4-бальну шкалу не конвертуються і навпаки. Бали лікарів-інтернів, які навчаються в інтернатурі, з урахуванням кількості балів, набраних з дисципліни, ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Оцінка ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10 % слухачів
B	Наступні 25 % слухачів
C	Наступні 30 % слухачів
D	Наступні 25 % слухачів
E	Останні 10 % слухачів

Ранжування з присвоєнням оцінок „А”, „В”, „С”, „D”, „Е” проводиться для лікарів-інтернів, які навчаються за однією спеціальністю і успішно завершили вивчення дисципліни.

Оцінка ECTS у традиційну шкалу не конвертується, оскільки шкала ECTS та 4-бальна шкала незалежні.

Об’єктивність оцінювання навчальної діяльності лікарів-інтернів перевіряється статистичними методами (коефіцієнт кореляції між оцінкою ECTS та оцінкою за національною шкалою).

7. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК ТА ВМІНЬ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ «МЕДИЦИНА НЕВІДКЛАДНИХ СТАНІВ»

	Назва маніпуляції	Ступінь оволодіння
Курс 1. Організація системи екстреної медичної допомоги в Україні		
1	Оцінювання безпечності місця події	С
2	Застосування засобів індивідуального захисту та спеціалізованого одягу	С
3	Оформлення медичної документації працівника ЕМД	С
Курс 2. Спеціалізовані реанімаційні заходи у дорослих		
1	Первинний огляд пацієнта	С
2	Проведення вторинного огляду пацієнта	С
3	Оволодіння методами швидкого відновлення прохідності дихальних шляхів	С
4	Оцінка периферичного та центрального пульсу	С
5	Зупинка зовнішньої масивної кровотечі	С
6	Відновлення прохідності верхніх дихальних шляхів методом виведення нижньої щелепи	С
7	Відновлення прохідності дихальних шляхів методом підняття нижньої щелепи	С
8	Відновлення прохідності дихальних шляхів за допомогою ротового повітроводу	С
9	Відновлення прохідності дихальних шляхів за допомогою носового повітроводу	С
10	Відновлення прохідності дихальних шляхів за допомогою надгортанних пристроїв: ларингеальна маска, ларингеальна трубка, тощо	С
11	Відновлення прохідності дихальних шляхів за допомогою інтубації трахеї	С
12	Відновлення прохідності дихальних шляхів за допомогою конікотомії	С
13	Забезпечення периферичного внутрішньовенного доступу	С

14	Забезпечення судинного доступу за допомогою внутрішньокісткового доступу	С
15	Проведення штучної вентиляції легень за допомогою портативних апаратів	С
16	Проведення штучної вентиляції легень за допомогою мішка АМБУ	С
17	Інтерпретація ЕКГ	С
18	Методика проведення зовнішньої черезшкірної електрокардіостимуляції	С
19	Методика проведення електричної кардіоверсії	С
20	Використання дозуючого інгалятора, небулайзера малого об'єму	С
21	Використання пристроїв для вентиляції легень під постійним позитивним тиском або двофазної вентиляції легень з позитивним тиском	С
22	Запис ЕКГ у 12 відведеннях	С
Курс 3. Екстрена медична допомога при гострих захворюваннях і невідкладних станах		
1	Оцінка рівня свідомості та здійснення повного неврологічного огляду пацієнта	С
2	Відпрацювання алгоритмів ЕМД хворим з неврологічною патологією, гострими ураженнями центральної та периферичної нервової системи	С
3	Відпрацювання методик пальпації черевної порожнини, з метою оцінювання чутливості до болю	С
4	Відпрацювання методик наявності симптому Щоткіна-Блюмберга, Мерфі та аномальних утворень.	С
5	Застосування м'якого катетера при гострій затримці сечі	С
6	Ведення фізіологічних та ускладнених пологів	С
7	Огляд пацієнтів та збір анамнезу при гострих гінекологічних захворюваннях	С
8	Невідкладна допомога та лікарські засоби, які використовуються при гострих гінекологічних захворюваннях	С
9	Етичні та деонтологічні правила огляду пацієток, що стали жертвами сексуального насильства	С
10	Коматозні стани при ендокринних захворюваннях. Невідкладна медична допомога	С
11	Визначення рівня глікемії. Проведення експресдіагностики глюкози та кетонових тіл у сечі	С
12	Постконтактна профілактика (немедикаментозна і медикаментозна)	С
13	Спеціальні укладки у бригадах екстреної медичної допомоги	С
14	Методи та види дезінфекції. Дезінфекція використаного інструментарію	С
15	Заходи ізоляції інфекційного хворого	С
16	Дезінфекція автомобіля ЕМД при перевезенні інфекційного хворого. Поточна і заключна дезінфекція при різних інфекційних захворюваннях	С
17	Особиста безпека фахівця під час роботи з медичним інструментарієм, кров'ю та іншими біологічними рідинами організму пацієнта	С
18	Заповнення необхідної документації при виявленні хворих на інфекційні захворювання	С
19	Огляд пацієнтів з різноманітними отруєннями та передозуваннями. Диференціальна діагностика. Невідкладна медична допомога	С
20	Знерухомилення пацієнтів з гострими психічними розладами	С
Курс 5. Особливості надання екстреної медичної допомоги постраждалим з травмами		
1	Імобілізації шийного відділу хребта за допомогою шийного комірця	С
2	Метод екстреної евакуації постраждалого з транспортного засобу	С
3	Накладення шин, техніка імобілізації кінцівок при переломах	С
4	Накладання шини Kendrick Extraction Device (KED)	С
5	Застосування вакуумного матрасу	С
6	Правила транспортування поранених	С

7	Стабільне положення у пораненого	С
8	Зупинка зовнішньої кровотечі за допомогою джгута	С
9	Зупинка вузлової кровотечі за допомогою тампонування рани звичайними та гемостатичними засобами	С
10	Зупинка вузлової кровотечі за допомогою спеціальних джгутів	С
11	Зупинка кровотечі за допомогою механічних пристроїв	С
12	Фіксація кісток тазу при переломах	С
13	Інтерпретація показників капнометрії	С
14	Накладання оклюзивної пов'язки з клапаном	С
15	Застосування в/в замку з фізіологічним розчином	С
16	Накладання тазового биндажу	С
17	Початкове лікування опіків	С
18	Початкове лікування ЧМТ	С
19	Фіксація постраждалих на ношах	С
20	Попередження гіпотермії	С
Курс 8. Медична допомога пораненим в умовах військових дій.		
1	Проведення первинного медичного сортування	С
2	Проведення вторинного сортування	С
3	Заповнення сортувального талона	С
4	Організація зони сортування, зони надання медичної допомоги, зони транспортування	С
5	Комунікація в бригаді, між бригадами, з працівниками оперативно-диспетчерської служби, рятувальниками ДСНС, співробітниками Національної поліції України, іншими рятувальними службами	С

Рівень оволодіння практичними навичками вписано в проєкті у І розділі «Профіль програми»
Для кожної компетенції, практичної навички визначається в діапазоні від «А» до «D»:
А: Має знання, описує.
В: Виконує, керує, демонструє під наглядом.
С: Виконує, керує, демонструє самостійно.
D: Вчить або контролює інших у виконанні, управлінні, демонстрації.

8. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Центр екстреної медичної допомоги і медицини катастроф. Структура, завдання і функції підрозділів.
2. Структура, завдання і функції відділення екстреної (невідкладної) медичної допомоги багатопрофільної лікарні
3. Структура виїзної бригади ЕМД. Ролі членів бригади.
4. Організація роботи єдиної центральної диспетчерської служби.
5. Принципи роботи в команді, взаємодія з медичним і немедичним персоналом, кризова комунікація.
6. Власна безпека та доступ до постраждалого. Забезпечення особистої безпеки фахівця під час виконання професійних обов'язків.
7. Особливості надання невідкладної допомоги пацієнтам з особливо небезпечними інфекційними захворюваннями. Використання засобів індивідуального захисту.
8. Огляд місця події. Тактика медичних працівників у випадку наявності небезпеки на місці події.
9. Послідовність надання допомоги при інцидентах з масовими жертвами. Принципи сортування потерпілих.
10. Методи сортування на догоспітальному етапі та в відділенні екстреної медичної допомоги.
11. Алгоритм огляду і обстеження травмованого пацієнта.
12. Особливості транспортування пацієнтів у невідкладних станах.
13. Шок: класифікація, клініка, діагностика. Принципи лікування.
14. Методи зупинки зовнішніх кровотеч на догоспітальному етапі.
15. Асфіксія, види, невідкладна допомога.
16. Методи знеболювання на догоспітальному етапі.
17. Отруєння чадним газом, димом. Діагностика, клініка, невідкладна допомога.
18. Особливості надання невідкладної допомоги при гіпотермії.
19. Особливості надання невідкладної допомоги при гіпертермії, сонячному та тепловому ударі.
20. Допоміжна вентиляція легень. Покази і методи проведення. Киснева терапія.
21. Невідкладна допомога при набряку Квінке.
22. Анафілактичний шок, діагностика і невідкладна допомога.
23. Бронхіальна астма. Невідкладна допомога при загостренні, покази до госпіталізації.
24. Астматичний статус, невідкладна допомога, госпіталізація.
25. Позагоспітальна пневмонія. Діагностика на догоспітальному етапі
26. Ускладнення пневмоній. Діагностика, диференційна діагностика.
27. Гостра дихальна недостатність: причини розвитку, принципи надання невідкладної допомоги.
28. Гідроторакс, гемоторакс: етіологія, діагностика, принципи лікування.
29. Легеневі кровотечі, етіологія, невідкладна допомога.
30. Пневмоторакс: види, невідкладна допомога.
31. Набряк легень. Клінічні ознаки. Невідкладна допомога.
32. Кардіогенний шок, клінічні прояви, невідкладна допомога на догоспітальному етапі.
33. Кардіалгії. Диференційна діагностика на догоспітальному етапі.
34. Синкопальні стани, диференційна діагностика, надання невідкладної допомоги.
35. Ускладнені гіпертензивні кризи. Невідкладна допомога.
36. Гострий коронарний синдром з підйомом сегмента ST: діагностика та невідкладна допомога на догоспітальному етапі.
37. Гострий коронарний синдром без підйому сегмента ST, діагностика та невідкладна допомога на догоспітальному етапі.
38. Нестабільна стенокардія, критерії діагностики, невідкладна допомога.
39. Гострий інфаркт міокарда, клінічна, лабораторна та ЕКГ діагностика на догоспітальному етапі.

40. Порушення серцевого ритму при гострому інфаркті міокарда.
41. Ускладнення гострого інфаркту міокарда, діагностика, невідкладна допомога на догоспітальному етапі.
42. Брадикардії, блокади, синдром слабості синусового вузла - невідкладна допомога, покази до електрокардіостимуляції.
43. Невідкладна допомога при пароксизмах фібриляції і тріпотіння передсердь.
44. Діагностика, диференційна діагностика та невідкладна допомога при пароксизмальній тахікардії з вузькими комплексами QRS.
45. Діагностика, диференційна діагностика та невідкладна допомога при пароксизмальній тахікардії із широкими комплексами QRS.
46. Кардіоверсія: покази і техніка проведення.
47. Раптова зупинка серцевої діяльності. Реанімаційні заходи.
48. Розшаровуюча аневризма аорти. Клініка, диференційна діагностика.
49. Невідкладна медична допомога пацієнту з ТЕЛА
50. Тромбоемболія легеневої артерії: клініка та диференціальна діагностика.
51. Діагностика та інтенсивна терапія печінкової коми.
52. Клініка та діагностика гострої ниркової недостатності.
53. Діагностика та невідкладна допомога при нирковій кольці.
54. Уремічна кома. Диференційна діагностика. Невідкладна допомога.
55. Гостра затримка сечовипускання, невідкладна допомога.
56. Невідкладна допомога при шлунково-кишкових кровотечах на догоспітальному етапі.
57. Диференціальна діагностика гострого болю в животі.
58. Геморагічний інсульт, етіологія, клінічна картина, діагностика, невідкладна допомога на догоспітальному етапі. Транспортування хворого.
59. Ішемічний інсульт, етіологія, клінічна картина, невідкладна допомога на догоспітальному етапі. Транспортування хворого.
60. Транзиторна ішемічна атака, діагностичні критерії, невідкладна допомога на догоспітальному етапі.
61. Епілепсія: клінічна картина, невідкладна допомога при приступах на догоспітальному етапі. Покази до госпіталізації.
62. Епілептичний статус: клінічна картина, невідкладна допомога на догоспітальному етапі.
63. Судомний синдром, диференційна діагностика, невідкладна допомога на догоспітальному етапі.
64. Менінгіт, клініка, діагностика, ускладнення.
65. Діагностика уражень спинного мозку на різних рівнях, невідкладна допомога, особливості транспортування пацієнта.
66. Гіперглікемічні та гіпоглікемічні стани, диференціальна діагностика та невідкладна допомога.
67. Гіпоглікемічна кома, клініка, диференційна діагностика, невідкладна допомога.
68. Гіперглікемічні стани – види, клінічна картина, невідкладна допомога.
69. Гостра наднирникова недостатність. Адреналовий криз. Клініка, діагностика, невідкладна допомога.
70. Невідкладна допомога при ураженнях струмом. Ускладнення.
71. Патогенез, клініка, невідкладна допомога при краш-синдромі.
72. Геморагічний шок. Невідкладна допомога. Принципи інфузійної терапії.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Підручники та посібники:

1. Бобак К.М. Невідкладні стани в хірургії: навч. посіб. / К.М. Бобак, А.І. Бобак, В.В. Киретів та ін.; за ред. Л.М. Ковальчука. — К.: ВСВ «Медицина», 2017. — 560 с.
2. Верба А.В. Вказівки щодо збереження психічного здоров'я військовослужбовців в зоні застосування військ (сил) та під час відновлення боєздатності військових частин (підрозділів) / А.В. Верба, О.А. Барбазюк, А.В. Швець та ін. // Під заг. ред. Головного психіатра МО України, доктора медичних наук О.В. Друзя, Головного психіатра МВС України, доктора медичних наук В.С. Гічуна. - К., 2017. – 83 с.
3. Власенко В.М. Інтенсивна терапія в ендокринології (невідкладні стани) / В.М. Власенко Медкнига. – 2021. – 144 с.
4. Дзяк Г.В. Фібриляція передсердь / Г.В. Дзяк, О.Й. Жаринов. – Київ, «Четверта хвиля». – 2011. – 192 с.
5. Зозуля І.С. Медицина невідкладних станів. Екстрена (швидка) медична допомога. Підручник (ВНЗ IV р. а.) / І.С. Зозуля, В.І. Боброва, Г.Г. Рошн та ін. За ред. проф. І.С. Зозулі. – 3-є вид., перероб. і допов. – Київ: ВСВ «Медицина», 2017. – 960 с.
6. Зозуля І.С. Медицина невідкладних станів: швидка і невідкладна медична допомога / І.С. Зозуля, А.В. Вершигора, В.І. Боброва та ін. За ред. проф. І. С. Зозулі. – К.: ВСВ «Медицина», 2017. – 728 с.
7. Ілько А. Анестезіологія, інтенсивна терапія і реаніматологія / А. Ілько. – Медицина. – 2018. – 256 с.
8. Крилюк В.О. Домедична допомога (алгоритми, маніпуляції): Методичний посібник / В.О. Крилюк, В.Ю. Кузьмін, І.В. Кузьмінський та ін. – Київ, 2017. – 120 с.
9. Крилюк В.О. Екстрена медична допомога. Том I: допомога травмованим на догоспітальному етапі: національний підручник / В.О. Крилюк, С.О. Гур'єв, Г.В. Загорій, А.А. Гудима, Н.І. Іскра та ін. – Київ. – 2017. – 504 с.
10. Крилюк В.О. Екстрена та невідкладна медична допомога. У VI томах. Т. IV Клінічні маршрути (протоколи) пацієнта під час надання екстреної медичної допомоги на догоспітальному етапі: підручник для студ. Вищ. Навч. закл. / В.О. Крилюк та ін. – Київ: Ожива, 2020. – 300 с.
11. Купновицька І.Г. Невідкладні стани на амбулаторному прийомі у стоматолога / І.Г. Купновицька, Ю.Г. Кононенко. – Нова книга. – 2017. – 288 с.
12. Марушко Ю.В. Невідкладні стани в педіатричній практиці: навчальний посібник / Ю.В. Марушко, Г.Г. Шеф, Ф.С. Глумчер та ін. — 2-е видання. – 2020. – 440 с.
13. Мостовий Ю.М. Сучасні класифікації та стандарти лікування захворювань внутрішніх органів. Невідкладні стани в терапії. Аналізи: нормативні показники, трактування змін / за ред. проф. Ю.М. Мостового. – 24-те вид., змін. та доповн. – Київ: Центр ДЗК, 2018. – 792 с.
14. Ніконова В.В. Медицина невідкладних станів. Вибрані клінічні лекції.– Під ред. проф. В.В. Ніконова. – Харків. – 2020. – Том 9. – 400 с.
15. Погорелов О.В. Гострі та невідкладні стани в неврології / О.В. Погорелов. – Медкнига. – 2017. – 140 с.
16. Скибчик В.А. Практичні аспекти сучасної кардіології / В.А. Скибчик, Т.М. Соломенчук. – Видання 2, доповнене. – Львів: Мс, 2019. – 424 с.
17. Скибчик В.А. Клінічна електрокардіографія для професіоналів / В.А. Скибчик, Я.В. Скибчик. – Видання 2, Львів: Видавець Марченко Т.В., 2021. – 568 с.
18. Скибчик В.А. Електрокардіографічна діагностика і лікування в невідкладній кардіології / В.А. Скибчик, Я.В. Скибчик. – Видання 3-є, виправлене. – Львів: Видавець Марченко Т.В., 2021. – 164 с.
19. Стеблюк В.В. Розлади психічного здоров'я військовослужбовців в умовах застосування збройних сил: превенція, первинна діагностика, домедична та перша медична допомога / посібник для командирів, фахівців служби морально-психологічного забезпечення,

- медичних працівників військової ланки / В.В. Стеблюк, І.Ф. Гончаренко, А.В. Швець та ін. – К., 2017. – 52 с.
20. Сумін С.А. Екстрені та невідкладні стани. Навчальний посібник для підготовки кадрів найвищої кваліфікації / С.А. Сумін, К.Г. Шаповалов. – МІА. – 2019. – 624 с.
  21. Середюк Н.М. Внутрішня медицина. Терапія. Підручник 4 вид. / За ред. Н.М. Середюка. – ВСВ «Медицина», 2017. – 688 с.
  22. Тарасюк В.С. Перша екстрена і тактична медична допомога на догоспітальному етапі: навчальний посібник / В.С. Тарасюк. – 4-те видання. – Медицина. – 2021. – 504 с.
  23. Тронько М.Д. Довідник з клінічної ендокринології / М.Д. Тронько, О.В. Большова. – Медкнига. – 2020. – 368 с.
  24. Халмурадов Б.Д. Волянський П.Б. Медицина надзвичайних ситуацій. Підручник / Б.Д. Халмурадов. – К.: Центр учбової літератури. – 2016. – 208 с.
  25. Cameron P. Textbook of Adult Emergency Medicine / P. Cameron, M. Little, B. Mitra, C. Deasy. – 2019. – 1008 p. <https://www.elsevier.com/books/textbook-of-adult-emergency-medicine/cameron/978-0-7020-7624-4>.
  26. Curative Service Division, Department of Health Services, World Health Organization (WHO) Country Office, Nepal, Independent Consultants, Nepal Public Health Research and Development Center (PHRD Nepal) Standard treatment protocol of emergency health service package. – 2018. – 2078 p.
  27. Tintinalli J. Tintinalli's Emergency Medicine: A Comprehensive Study Guide / J. Tintinalli, O. John Ma, D. Yealy, G. Meckler, J. Stapczynski, D. Cline, S. Thomas. – McGraw-Hill Education. – 2019. – 2160 p. <https://accessmedicine.mhmedical.com/book.aspx?bookid=2353>.

Накази та протоколи:

28. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 05.06.2019 р. № 1269 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації екстреної медичної допомоги». <https://zakon.rada.gov.ua/go/v1269282-19>.
29. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 18.05.2012 р. № 366 «Про затвердження загальних вимог щодо проведення медичного сортування постраждалих і хворих та форм медичної документації». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0884-12%23Text>.
30. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 18.07.2019 р. № 1642 «Про внесення змін до Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників». Випуск 78 "Охорона здоров'я", пункт 70. <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va117282-02#n2968>.
31. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 23.02.2016 р. № 121 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при посттравматичному стресовому розладі». <https://ips.ligazakon.net/document/MOZ25625>.
32. Наказ МОЗ України від 24.05.2012 № 384 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при артеріальній гіпертензії». <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0384282-12>.
33. Наказ Міністерства охорони здоров'я від 15 січня 2014 року № 34 «Медичне сортування. Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах». https://dec.gov.ua/wp-content/uploads/images/dodatki/2014_34_ekstrena_MD/2014_akn_medychne_sortuvannya.pdf
34. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 02.07.2014 р. № 455 Уніфікований клінічний протокол екстреної, первинної, вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги та медичної реабілітації при гострому коронарному синдромі з елевацією сегменту ST.

Методичні вказівки:

35. Методичні вказівки до практичного заняття «Множинні, поєднані, комбіновані пошкодження. Політравма» з дисципліни «Травматологія та ортопедія» згідно з умовами Болонського процесу / Ю. В. Шкатула, Ю. О. Бадіон. – Суми: СумДУ, 2014. – 22 с.

36. Методичні вказівки до практичного заняття «Такична медицина. Методи припинення зовнішньої кровотечі» з дисципліни «Медичний захист військ» згідно з умовами Болонського процесу / Ю. В. Шкатула, Ю. О. Бадіон. – Суми: СумДУ, 2018. – 29 с.
37. Методичні вказівки до практичного заняття «Транспортна іммобілізація» з дисципліни «Медицина надзвичайних ситуацій» згідно з умовами Болонського процесу / Ю. В. Шкатула, Ю. О. Бадіон. – Суми: СумДУ, 2015. – 34 с.

Закони та кодекси цивільного захисту України:

38. Закон України №5081-УІ від 09.12.2015 р. «Про екстрену медичну допомогу». – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5081-17>.
39. Закон України від 01.01.2016 р. № 1489-14 «Про психіатричну допомогу». – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1489-14?info=1>.
40. Кодекс цивільного захисту України (Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2013. – № 34-35. – 458 с. <https://законодавство.com/ukrainy-koдексы/koдекс-tсивilного-zahistu-ukrajini-vidomosti.html>.

Постанова Кабінет Міністрів України:

41. Постанова КМУ 20.11.2012 р. №1116 / Про затвердження Типового положення про центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф. <https://zakon.rada.gov.ua/go/1116-2012-%D0%BF>.
42. Постанова КМУ 21.12.2012 р. №1118 / Про затвердження Порядку інформування бригад екстреної (швидкої) медичної допомоги про виклик екстреної медичної допомоги та їх направлення на місце події. <https://zakon.rada.gov.ua/go/1118-2012-%D0%BF>.

Рекомендації:

1. European Resuscitation Council Guidelines 2021. <https://cprguidelines.eu/assets/guidelines/European-Resuscitation-Council-Guidelines-2021-Ba.pdf>.
2. Highlights of the 2020 American Heart Association. Guidelines for Cardiopulmonary Resuscitation (CPR) and Emergency Cardiovascular Care (ECC). <https://cpr.heart.org/en/resuscitation-science/cpr-and-ecc-guidelines>
3. Kelsey A.M. Clinical Practice Guideline for Emergency Department Procedural Sedation With Propofol: 2018 Update / A.M. Kelsey, G. Andolfatto, J.R. Miner et al. Clinical Practice Guideline for Emergency Department Procedural Sedation With Propofol: 2018 Update // American College of Emergency Physicians. 2018. – 11 p. <https://doi.org/10.1016/j.annemergmed.2018.12.012>
4. Michael D Clinical Policy: Critical Issues in the Management of Adult Patients Presenting to the Emergency Department With Community-Acquired Pneumonia / D Michael, F. Christopher, E. Sharon // American College of Emergency Physicians. – 2021. – 77. – 57 p. <https://doi.org/10.1016/j.annemergmed.2020.10.024>
5. Susan B. Clinical Policy: Emergency Department Management of Patients Needing Reperfusion Therapy for Acute ST-Segment Elevation Myocardial Infarction / B. Susan, M. Glauser Jonathan, D. Michael et al. // American College of Emergency Physicians. – 2017. – Volume 70(5). – 16 p. <https://doi.org/10.1016/j.annemergmed.2017.09.035>
6. Stephen J.W. Clinical Policy: Critical Issues in the Evaluation and Management of Adult Patients Presenting to the Emergency Department With Suspected Acute Venous Thromboembolic Disease / J.W. Stephen, A.H. Sigrid, M.N. Lauren et al. // American College of Emergency Physicians. – 2018. – Volume 71(5). – 59p. <https://doi.org/10.1016/j.annemergmed.2018.03.006>
7. 2022 GINA Report, Global Strategy for Asthma Management and Prevention. <https://ginasthma.org/gina-reports/>
8. 2019 Guidelines for the management of severe TBI in infants, children, and adolescents. Pediatric Severe Traumatic Brain Injury. <https://reference.medscape.com/viewarticle/910881>

9. 2019 Guidelines for risk reduction and management of delirium from the Scottish Intercollegiate Guidelines Network. Delirium. <https://reference.medscape.com/viewarticle/912445>
10. 2019 Guidelines on mechanical thrombectomy in acute ischemic stroke. Mechanical Thrombectomy in Acute Ischemic Stroke. <https://reference.medscape.com/viewarticle/911077>
11. 2019 Guidelines on intubation and extubation in the ICU by the French Society of Anaesthesia and Intensive Care Medicine (SFAR) and the French-Speaking Intensive Care Society (SRLF). Intubation and Extubation in the ICU. <https://reference.medscape.com/viewarticle/909658>
12. 2019 guidelines from the British Society of Gastroenterology on the diagnosis and management of acute lower gastrointestinal bleeding. Acute Lower Gastrointestinal Bleedin. <https://reference.medscape.com/viewarticle/910817>

Журнали:

1. Гострі та невідкладні стани у практиці лікаря
2. Етапи невідкладних станів дітям
3. Медицина невідкладних станів
4. Advances in Wound Care
5. American Journal of Emergency Medicine
6. Academic Emergency Medicine
7. Annals of Emergency Medicine
8. Archives of Academic Emergency Medicine
9. BMC Emergency Medicine Open Access
10. Critical care and resuscitation : journal of the Australasian Academy of Critical Care Medicine
11. Clinical and Experimental Emergency Medicine
12. European Journal of Emergency Medicine
13. Emergency Medicine Journal
14. European Journal of Trauma and Emergency Surgery
15. International Journal of Emergency Medicine
16. Internal and Emergency Medicine
17. Journal of Child and Adolescent Trauma
18. Journal of Emergency Medicine
19. Journal of Emergencies, Trauma and Shock
20. Pediatric Emergency Care
21. Scandinavian Journal of Trauma, Resuscitation and Emergency Medicine Open Access
22. Turkish Journal of Emergency Medicine Open Access
23. World Journal of Emergency Surgery
24. Western Journal of Emergency Medicine Open Access

Сайти:

1. <http://zakon.rada.gov.ua/>
2. <http://www.mns.gov.ua/>
3. <http://www.moz.gov.ua/>
4. <http://www.webcardio.org/>
5. <http://inmeds.com.ua/> – веб-ресурс «Єдиний медичний простір»
6. <http://mon.gov.ua/> – офіційний веб-сайт Міністерства освіти і науки України
7. <https://rcem.ac.uk/clinical-guidelines/>
8. <http://www.bnf.fr/> – Національна бібліотека Франції
9. <http://www.ddb.de/> – Німецька електронна бібліотека
- <https://www.ama-assn.org/> АМА (А